

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Helyben: félre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: **Dr. Varga Lajos.**
Felelős szerkesztő: **Békásy Jenő.**

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

A törvényhatóságok akciója.

A magyar törvényhatóságoknak ősi joga, amelyet legújabb rendezésükről szóló törvényünk, az 1886: XXI. t.-c. is teljes hatályában fentartott, az hogy országos érdekű ügyekkel is foglalkozhatnak, felírhatnak a kormányhoz és az országgyűléshez s így valóban aktív részt vehetnek a politikai közvélemény kialakulásának a munkájában. Az a működésük, melylyel saját önkormányzatukat valósítják meg és az állami közigazgatást a maguk szerveivel közvetítik, adminisztratív szempontból fontos, mert így a polgárság széles rétegeit vonják be a kormányzat körébe, ami a valódi nemzetállam szempontjából, amelyben a nemzetet nem egy felette álló hivatalnok kar, hanem ön-maga igazgatja, igen becses intézmény. Amde a municipiumoknak az a joga, hogy szabadon foglalkozhatnak országos, közérdekű kérdésekkel, amelyek egyaránt fontosak minden állampolgárra, a magyar alkotmányjognak egy kimagasló intézménye, melylyel lehetőségessé válik a valódi nemzeti akarat propagálása.

Viharos politikai időkben mindenkör éltek is a törvényhatóságok ezzel a joggal s a ki figyelemmel kíséri a magyar közélet löktetését, az nem zárkozhatik el annak konstataciója elől, hogy a mikor a nemzet nehéz helyzetben volt, egymásután siettek a municipiumok, hogy felemeljék kérés vagy tiltakozó szavukat a nézetük szerint célirányos ténykedések sikere érdekében. Csak emlékezzünk vissza a felemelt ujonclétszámról szóló törvényjavaslat vitájára. A nemzetnek ugyszólván egésze érezte, hogy ez — pláne mindennemű nemzeti viszonzolgáltatás nélkül — elviselhetetlen terheket róna az állampolgárookra. Belátta ezt annak idejében a szabadelvűpárt igen sok tagja, azonban a politikai becsületből kitarított az akkori vezér, Széll Kálmán mellett, aki állását kötötte a javaslat keresztülviteléhez. De mikor mozgolódni kezdett az ország, mikor népgyűléseket hívtak össze, küldöttségek keresték fel a képviselőházat, midőn számtalan törvényhatóság nyilatkozott meg oly értelemben, hogy az újabb katonai terhek elviselésére gyengék a vállaink, akkor az erkölcsi és politikai nyomás hatása alatt lassankint a parlament is engedni volt kénytelen és levették a napirendről a javaslatot, mely annyira feldulta az ország belső békéjét.

Most is ily mozgalmas időket

élünk. A január 26-iki választások óta immár a negyedik hónapot éljük, a kormány lemondása már egy negyedév óta a király kezében van, de mindaddig nem történt döntő lépés a helyzet orvoslására. A parlament majdnem tétlenségre van kárhóztatva, idejét kénytelen felesleges hosszú szünetekkel kitölteni, mert nincs munkanyaga. Vagy talán nem lehetne épen azt mondani, hogy végső vonatkozásokban ne tudna magának munkaprogramot összealkotni. Hisz a házszabályok szerint minden képviselőnek joga van törvényjavaslatokat benyújtani s ha még egy ideig a helyzet változatlan marad, előbb utóbb is kénytelen lesz a képviselőház a saját maga munka- és teremtőerejéből táplálkozó programalkotásra és annak tényleges megvalósítására gondolni. De élte a remény még most is a képviselők többségét, hogy a hosszúra nyúlt válság mégis csak véget ér mielőbb és rendszeres állapotok veszik fel a munkálkodás elejtett fonatát. — Egyelőre azonban sívár, felette sívár a magyar parlament horizontja és így örvendünk kell annak, hogy a már szinte rendszeressé váló válság mielőbbi elintézése érdekében egymásután emelik fel szavukat a magyar vármegyék és törvényhatósági joggal felruházott városok. Az ország türelmetlen. Kockára van téve politikai és közgazdasági életünk egyaránt. Lehetetlen, hogy ölbetett kezekkel nézzék azt akár fent, akár alant.

A municipiumok megszólaltak. Rövid idő alatt alig lesz városi vagy megyei közgyűlés a mely ne hallatná a szavát az ijesztően hosszúra nyúló válság szanálása érdekében. És biztosra vehetjük, hogy ha ez is sikertelen lesz, ha hiába fogalmazzák majd azokat a feliratokat az ékestoilu főjegyzők, akkor elmaradhatatlan a második lépés is. Akkor már nem a válság megoldását fogják követelni a törvényhatóságok, hanem látva azt, hogy a bajok forrása egyedül a nemzeti követelmények ellenében ott fenn mutatkozó merev elzárkózás: egyenesen ezek megoldását fogják követelni, tekintet nélkül arra, hogy minő pártállásnak a municipális bizottsági tagok. Mert akkor már nem lesznek pártszempontok, hanem csupán a nemzeti ügy diadaláról vagy elbukásáról lesz szó.

Nem kell ahhoz nagy prófétai tehetség, hogy mindezt megjósolhassuk. Régi rossz osztrák politika a kiéheztetés politikája. Es történelmünk a tanúság reá, hogy ilyenkor a rebellisnek tartott

eszmék hódítva járják be az országot, a pártkeretek leomlanak és nemzeti ügygyé válik az, a mit ők ott fenn pártkérdésnek tartottak.

Tisza kilép a szabadelvű pártból. Arról értesülünk, hogy Tisza István gróf Bécsbe utazik és kihallgatásra megy a királyhoz. Felmentése legkésőbb vasárnapra várható.

A miniszteri tárcáról vele együtt Lukács László is lemond, a többi miniszter egyelőre megmarad az ideiglenes kabinetben, melynek feje, mint azt már megírtuk, Roszner Ervin báró lesz.

Szenzációs hírt jelentenek a szabadelvű párt beléletebe beavatottak, azt ugyanis, hogy:

Tisza István gróf többet magával kilép a szabadelvűpártból és Deák-párt elnevezéssel új pártot alapít.

Ez a szabadelvűpárt teljes feloszlását jelenti, mert a kilépés épen azért történik, mivel a párt igen sok tagja csatlakozni akar a disszidensekhez és Ujpárthoz.

A politikai válság.

A koalíció kifejtette a maga álláspontját tökéletesen. Apponyi beszédjével a vitát befejezettnek tekinti. Többet mondani nem hajlandó. Ha egyáltalában lesz még folytatása a felirati vitának, az nem a koalíció akaratából fog történni.

Tisza is azt mondotta a szabadelvű párt értekezletén, hogy tökéletesen végzett. Bécsi utazása nem volt hiába való, mert a megoldás sürgősségéről sikerült meggyőznie az illetékes tényezőket. Ott is, itt is elérkezett tehát a helyzet a fordulópontig. A legközelebbi napokban tehát történnie kell valaminek. De minek? Báró Roszner, Khuen-Héderváryt, Lukácsot vegyessen emlegetik az átmeneti vagy ügyvezető miniszteriummal kapcsolatban.

A helyzet megérett. Egy gyenge szelőlőnek kell csak jönni valahonnan s a válság érett gyümölcse valami új kabinet alakjában fog a piros bársonyszékekbe hullani.

Uj miniszterek.

Mindenféle mende-mondákat találnak fel a hiszékeny közönségnek. Egyes embereket erre vagy arra látnak, rögtön megteszik minisztereknek.

Tisza természetesen mindenfelé szaladgál, ezt és amazt kapacitálja, de úgy látszik tisztességes magyar politikus egyáltalán nem vállalkozik arra, hogy a bécsi udvar kezében egy újabb Récesy Ádám szerepét töltsse be.

Pedig már a legképtelenebb híreszteléseket bocsátják világgá. Enlegették Bethlen Balázs gróf, Keglevich István gróf, Roszner Ervin báró és mások vállalkozását. Kinek-kinek ahogyan éppen eszébe jut.

Hiszen az természetes, hogy Tisza saját intimusai között keresgél. Akad-e ott házáját elárulni kész politikai gonosztevő, azt senki sem akarja elhinni.

Ugy tudjuk, hogy Roszner sem, a többi sem vállalkozik ilyen megbizásra.

Roszner most Bécsbe ment, de azért, hogy a Szent István-renddel történt. kitüntetését az uralkodónak megköszönje. Az ő utazása értesülésünk szerint semmi összefüggésben sincs a válsággal.

Hivatalnok-minisztérium.

Sem ügyvivő, sem átmeneti minisztériumról nem beszélnek újabban, hanem hivatalnok-minisztériumról.

A mai ülés alatt állandóan miniszteri tanácskozások folytak. Ezeket hányták és vetették meg a hivatalnok-minisztérium lehetőségét.

Az egyes minisztériumok köréből vették az egyes közigazgatási ágak élére a minisztereket, kik a folyó ügyeket ellátnak.

A dolog rendkívül nehezen születik meg, mert a nap folyamán még semmi megállapodásra Tiszának nem jutottak.

Bécsből.

Ugy látszik, a bécsi közönséget nem sikerül többé már megtéveszteni afelől, hogy Tiszák mesterkedései valami kis eredményre is vezessenek. A bécsi „Neue Freie Presse“ ma déli számában világosan és határozottan kijelenti, hogy föl kell adni minden reményt arra, hogy Magyarországon a válságot állandóan másképp lehessen megoldani, mint a koalíciós kormányval. A lap idevonatkozólag a többek közt a következőket írja:

A viszonyok további fejlődésére nézve Tisza gróf csak diszkrét célzásokat tehe-

tett és így a szabadelvű pártban csak találgatásokra vannak utalva. A viszonyok alapos szanalása azonban, minthogy annak „tarthatatlansága napról-napra növekszik, csakis egy koalíciós kormány kinevezése által lenne elérhető,“ mivel csakis a koalíciós kabinet megalakulása által kezdődhetné meg a parlament viszonyoknak végleges kibonyolítása, „ami egyedül teszi lehetővé a produktív törvényhozói működést.“

Sokkal kevesebb hitelt talált az a némely oldalról ventillált eszme, mely szerint egy „szintelen, ügyvezető minisztériumot“ neveznek ki, „minthogy ennek megalakulása teljesen céltalan és hatástalan volna.“ Az állapot mindenestre akuttá lett, úgy, hogy a legközelebbi hét előre láthatólag érdekes változást fog hozni.

A szavazás.

Ma ejti meg a képviselőház minden valószínűség szerint a szavazást a felirat fellett. Még egy-két nemzetiségi és esetleg egy-két kormánypárti beszéd lesz.

A függetlenségi párton Veress József óhajta egy kérdéssel még szólni, azután valószínűleg a szavazást már megejtik.

A felirat eszerint szombaton már ő felsége kezébe juthat.

A képviselőház pénteken választja meg bizottságait. A Ház holnapi ülésén indítványozni fogják, hogy a pénzügyi és közigazgatási bizottságokban, tekintettel a szönyegre kerülhető nagy kérdésekre, a bizottsági tagok száma 2—2 taggal fölemeltessék.

A képviselőház mai ülésén a felirati javaslat ellen Hodzsa Milán fog beszélni, míg mellette Achim András és Veress József vannak szólásra felírva.

Hajdúvármegye közgyűlése.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága Debreczenben, a vármegyeháza nagyszobájában 1905. évi május hó 16-ik napján délelőtt 9 órakor rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Alispáni jelentés a vármegye 1904. évi állapotáról.

2. Alispáni időszaki jelentés.
3. 4271/1905. A m. kir. Belügyminiszter ur rendelete a községi- és körjegyzők által a magán munkálatokért szedhető díjakról szóló vármegyei szabályrendelet tárgyában.

4. 3208/1905. A vármegyei és a gyám-pénztári pénzkezelésre és számvitelre vonatkozó naplók, főkönyvek és okmányok selejtezése ügyében kibocsátott belügyminiszteri körrendelet.

5. 3212/1905. A m. kir. Belügyminiszter urnak 14,074/1905. számú leirata a vármegyei alapokból Hajduböszörmény városnak, a városház építési költségekre ideiglenes kölcsön nyújtást kimondó vármegyei határozatra vonatkozólag.

6. 2391/1905. Főispán ur értesítése arról, hogy dr. Nábrácky Béla díjtalan közigazgatási gyakornokot tiszteletbeli szolgabíróvá kinevezte.

7. 2812/1905. A vármegyei háztartási-alap 1904. évről szóló zárszámadása.

8. 2885/1905. A vármegyei utalap 1904. évről szóló zárszámadása.

9. 3036/1905. Alispán ur jelentése a debreceni ev. ref. főiskolai ifjuság zászlóavató ünnepélye alkalmából tett intézkedéséről.

10. 2230/1905. Alispán ur a Csanak József debreceni kereskedő cég által a törvényhatóság részére az 1904. év folyamán szállított árukról a pótkelzési időszak után benyújtott számlát bemutatja.

11. 2854/1905. A vármegyei árvaszék előterjesztése a számvevőségnek a vármegyeháznál leendő elhelyezése ügyében.

12. 3154/1905. A vármegyei egészségügyi bizottság jelentése, a Püspökladány községben felállítani kért új gyógyszerár ügyében.

13. 2778/1905. A megyei közigazgatási bizottság értesítése, az ápril havi ülésen meg nem jelent választott tagokról.

Matt.

Írta: **Biró Lajos.**

A leány szülei sokáig ellenkeztek. A férfi kezdő ügyvéd volt és nem bíztak benne, hogy lesz valamivé. A leány makacs akarata végre diadalmaskodott. Megvolt az esküvő, egy hónapig utaztak és aztán megkezdtek a házasság csendes, békés, munkás életét.

Az első mámor hónapokig tartott. Egy fél év telt el, amíg szinte mindennap újra érezték győzelmük örömét, egyesülésük mámorát, lassan azonban jelentkezett ekkor az unalom. Meglepetve fogadták és szégyenkezve titkolták maguk előtt is. De nyilvánvaló volt már, hogy egymás társasága nem elégíti ki őket. Az örökös együttlétbe befurakodott a fanyarság. Nem volt mit mondaniok egymásnak. Próbálgatták a dédelgetés és a bevezés régi játékaikat és unottnak találták. Nézték egymást, ásítottak és tanácstalanul döngtek a lakásban.

— Paula, kérdezte egy napon a férfi, tudsz sakkozni?

— Nem — válaszolt az asszony. — Miért?

— Az íróasztalom fiókjában megtaláltam a régi sakkjátszómat. Kedves volna...

— Taníts meg — mondta az asszony.

— Jó — kiáltott örömmel a férfi.

Kihozta a kockás táblát, felállította a figurákat és magyarázni kezdett. Eleinte kissé nehezen ment a dolog, de aztán mindent megértett az asszony. Az idő gyorsan telt el és mikor végét vetették a tanításnak, örömmel állapították meg:

— Ezentúl mindennap játszunk.

Mindennap játszottak. Az ebédutáni és a vacsorautáni idő, amelyet a férfi még mindig otthon töltött, volt a legunalmasabb. Ilyenkor játszottak. A férfi szívtart vett elő, az asszony is rágyújtott egy cigarettára és meglepődéssel, örömmel ültek le a kis asztalhoz, a melyen szép rendbe sorakozva ott állottak a játékos figurák. Jó pajtasoknak érezték magukat, szórakozást, kellemes apró izgalmakat vártak a játéktól. Szerették ezeket az órákat.

Addig, amíg az asszony kezdő volt, minden pompásan ment. A férfi könnyen nyerte meg a játékokat és ha az asszony is nyert néha, az véletlenszámba ment. Ebben belenyugodott az asszony is. Hónapok teltek el és a sakkozás óráit mindig örömmel várták.

Lassanként azonban asszony veszedelmes ellenfél lett. A férfinak erőlködni kellett; törnie kellett a fejét, kínos fejmunkával kellett fáradsa a nyereséért. És nemsokára szó sem volt a könnyű, tréfálkozó győzelmekről. Az asszony egyenlő rangú játékos lett. A férfi nap-nap után vereséget szenvedett a mérkőzésben és kedvező eredmény volt, ha nyert és veszített játékaik egyenlők voltak.

A sakkjátszó körül ekkor valami titkos és lappangó gyűlölet keletkezett. Nem a játék kedvéért ültek most már le játszani, hanem a győzelem kedvéért. A ki veszített, az dühbe jött, elkeseredett, fanyar haraggal pillantott a másikra és gyűlöletesnek találta az örömét. Hibákat keresett rajta. Néha megállapította a fellobbanó harag, hogy a másik durva lelkű, otromba, rut. Keserű kifakadások estek. Vad és sértő vita támadt azon,

ki játszik jobban. Gúnyolták egymást. A játéktudás után a szellemi képességekre került a sor.

— Minden ostoba liba azt hiszi manap, ság magáról, hogy hódító szellemű asszony — mondta a férfi.

Az asszony élesen válaszolt:

— Te azt hiszed, hogy csak az az értelmes ember, a ki egyszer megbukott az ügyvédi vizsgán.

A vita átsiklott a többi külső és belső tulajdonságokra és sivar, maró, marcangoló veszekedés lett. De a sakkjátszó azért egyre vonzotta őket. Mindennap újra kellett kezdeni a játékot és a tegnapi veszekedést mindig elfelejtették, mikor a sakkozás ideje eljött...

Jó kedvvel ültek le játszani. De mikor rámeredtek a kockás táblára, a figurák mozogni kezdtek és a játék kibontakozott, akkor a fejtörés, a megerőltetett gondolkodás, a győzelem eshetősége izgatta és lázba hozta őket. A játszás szenvedélye, a szellemi mérkőzés tudata, a párbaj izgalma egyformán ingerelte őket. Fékezhetetlen indulatok háborogtak bennük és vadul törték ki, mikor egy-egy vita támadt. A férfi egyszer elhibázott egy lépést. Az asszony felvillanó szemmel nyult a táblához.

— Elhibáztam, mondta gyorsan a férfi. Nem úgy lépek a bástyával.

— Most már késő, válaszolt kárörömmel az asszony.

— De nem.

— De igen.

A férfi haragosan nyult a bástya után. Az asszony felkapta a kezét és elébe tar-

14. A számonkéréséről felvett jegyzőkönyv.

15. 2287/1905. A közigazgatási erdészeti bizottság előterjesztése a megállapított kopárterületek beerdősítésének elrendelése iránt.

16. 2575/1905. Vármegyei tiszti ügyész bemutatja a gőzszéplőgépekkel való éjjeli munkálkodás szabályozása tárgyában készített szabályrendelet tervezetét.

17. 2998/1905. A m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt vármegyei számvétség jelentése a gyámpénztárakból az 1901. és 1902. évekről az elhagyott gyermekek segélyalapjához átutalandó összegekről.

18. 2398/1905. Szabolcs vármegye erdészeti bizottságának megkeresése, Vámospéros község erdősítési kötelezettségeinek biztosítása tárgyában.

19. 2924/1905. Az országos közegészségügyi egyesület a vasárnapi munkaszünetnek az égetett szeszes italok elárúsítására való kiterjesztése iránt a m. kir. kormányhoz intézett emlékiratát támogatás végett megküldi.

20. 2652/1905. Ezzel kapcsolatban a nádudvari II-ik polgári körnek oly irányú intézkedést kérő beadványa, hogy a korezmák vasárnapokon zárva tartassanak.

21. 2839/1905. Udvarhely megye közönségének a vármegyei ebadó-alap felhasználása ügyében hozott támogatás végett közölt határozata.

22. 2508/1905. A Schweidl-szobor bizottság meghívása az aradi vértanúk egyike Schweidl József ércszobrának Zomborban történendő leleplezési ünnepélyére.

23. 2552/1905. Kőrmöcbánya sz. kir. város tanácsának megkeresése Bátor Schüle Bódog emléksobrára adomány iránt.

24. 2570/1905. Heves vármegye közönsége az ország válságos politikai helyzetével foglalkozó, az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát támogatás végett közli.

25. 3113/1905. Ezzel kapcsolatban Zemplén vármegye közönségének hasontárgyu megkeresése.

26. 3021/1905. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának a katonai ellenőrzési szemléknek november hónapban tartása miatt a honvédelmi miniszter urhoz intézett s pártolás végett közölt határozata.

27. 261/1905. Földes község képviselőtestületének a segédjegyzői fizetés rendezése ügyében hozott határozata.

28. 2602/1905. Nádudvar község képviselőtestületének aljegyzői állás rendszeresítése tárgyában hozott határozata.

29. 166/1905. Egyek község képviselőtestületének határozata a Harsányi Béla segédjegyző javadalmazásának felemelése tárgyában.

30. 2359—2372/1905. Felsőjózsa község képviselőtestületének Schwartz Lajos és Harsstein Péter községi adótarozásai ügyében kelt határozata.

31. 2360/1905. Felsőjózsa község képviselőtestületének bevehetetlen községi adótarozások ügyében kelt határozata.

32. 2361/1905. Alsójózsa község képviselőtestületének bevehetetlen községi adótarozások ügyében kelt határozata.

33. 2429—2430/1905. Felső- és Alsójózsa községek képviselőtestületének a szarkák irtása tárgyában kelt határozata.

34. 2700/1905. Alsójózsa község képviselőtestületének Schwartz Gyula községi adótarozása ügyében kelt határozata.

35. 2720/1905. Nádudvar község előljáróságának kérelme a hajduszoboszló-nádudvari th.-ut mentén levő fáknak a község részére leendő átengedése iránt.

36. 2758/1905. Hajdudorog község képviselőtestületének a szarkák irtása tárgyában kelt határozata.

37. 2901/1905. Hajduhadház község képviselőtestületének egy segédjegyzői állásnak aljegyzői állásra rendszeresítése tárgyában kelt határozata.

38. 2905/1905. Hajdusámson község képviselőtestületének a Debrecen-Nagykállóig tervezett h. é. vasút segélyezése tárgyában kelt határozata.

39. 2767/1905. Tiszacsege község előljárósága betérjeszti Balogh Sándor várm. főrevésznek a nyugdíjintézetbe leendő felvétele iránti kérvényét.

40. 2162/1905. Balmazújváros község képviselőtestületének a Semsey hitbizományból 591 kis hold földnek haszonbérbe vévése tárgyában kelt határozata.

41. 631/1905. Hajduszoboszló r. t. városnak a közfogyasztásra szánt állatok levágása, a hus vizsgálata, vágóhid kezelése és a vágatási biztos teendőinek megállapítása tárgyában alkotott szakályrendelete.

(Folyt. köv.)

Tarka históriák.

Merjött a cápa! Egész ujsághír forma és hátborzongató. Pedig, szegény cápa. Már mint az, amelyikről itt szó van. A cápa, amelyről itt esik említés, furcsa egy cápa. Nem a kánikulában, hanem ebben a májusi langymeleg időben jelenik meg az ujságokban. Tiszta sor, hogy a cápa ez esetben csak perszonifikálás: — egy debreceni ur eredetije. Az ur csudásan szép felesége elhatározta, hogy idegbajos lesz és emiatt le kell mennie üdülni Abbáziába. A derék férj le is vitte és elhelyezte egy panzióban. Ez a panzió csak jó hely; hiszen az asszonyka sógorát, itt hát meg lesz neki mindene. Meg is volt, sőt teljesen meg volt, még egy daliás tengerésztiszt udvarlója is volt, aki szintén ott lakott a panzióban. Először: égő tekintetek, aztán: megismerkedés, majd édes találkozások és így tovább. Az asszonyka nővére, a panzintulajdonos felesége jószívű nővér volt: ő játszotta a védőangyal szerepet és valahányszor a férj megírta, hogy lejön Abbáziába látogatóba, ő adta meg a szerelmeseknek a vészjelet: „Jön a cápa!”

A legutóbb való vasárnap váratlanul érkezett meg a férj s a szőke csoda, meg szerelmese nem voltak otthon a panzióban. A gondos nővér ijedten megszentette értük a csinos szobaleányt, akit a férj a lépcsőkön vidáman elfogott.

— Hova aranyos?

— A fiatal nagyságához.

— Minek?

— Meg kell neki mondani, hogy megjött a cápa.

— Ugyan-ugyan és mikor jött meg?

— Ma reggel a gyorsvonattal...

... A cápa a következő gyorsvonattal visszatért Debrecenbe és válopört indított a felesége ellen.

Két jó barát együtt vacsorázott a Kis pábán. Ugy határozták el, hogy a menü változatosága okából ketten rendelnek egy-egy adagot s azt megfeszítik. Liba pecsenyét hozatnak: az adag állt — egy pompásan piritott combból és egy vékonyka szárnyból.

Egyik nagyban kínálhatja a másikat.

— Parancsolj öregem!

totta. A férfi elrántotta a kezét, az asszony erre luszópörte az egész táblát.

— Nesze. Akkor játsz velük magad.

A férfi elfehéredett a dühtől. Felemelte a kezét és az asszony felé ütött. Nem találta. Az asszony sikoltva hátrált. Megdöbbenve néztek farkasszemet.

Az asszony sirva sietett ki a szobából, a férfi pedig haragosan ment el hazulról. Ekkor hetekig nem játszottak. Kezdték társaságba járni és az asszony kihívóan kacérkodott, mindenkiel, a ki az utjába akadt, a férfi pedig tüntetően udvarolt minden kacér asszonynak.

Néma, hideg gyűlölet volt közöttük. Naphosszat alig beszéltek és siettek megszabadulni egymástól, mihelyt tehettek.

A sakktabla megértette velük, hogy nem egymáshoz való. Vad és kiméltetlen természetükről leoldott minden féket a játék szenvedélye és nem a szerelmes férfi és nő, hanem két meztelen indulat állott egymással szemben.

Az érintkezés lassan újra megkezdődött közöttük. Megszokták azt, a mit a házasságok lassanként megszoknak, hogy együtt legyenek, beszélgessenek, együtt éljenek, a mikor a lelkük rég eltávolodott egymástól. Hideg szemmel és hideg lélekkel nézték és mérlegelték egymást, de az érintkezésük majdnem olyan volt, mint a régi.

Egy napon otthon voltak. Nem lehetett schová se menni. Unatkoztak.

A férfi ekkor az asszony felé fordult és egy kicsit önmagát is gunyolva, zavart mosolyal, félvállról kérdezte:

— Nem játszánánk egy partiet?

— Nem.

A férfi gunyolódni kezdett:

— Nem mersz játszani. Félsz, hogy veszítesz.

Az asszony halgatott. A férfi folytatta a gunyolódást és végül már nyujtva, elhúzva a szavakat gyermekmódra csufolódott:

— Nem mersz játszani. Neeem meeersz. Neeem meeersz...

Az asszony hallgatott. De az arca kipirult, az ajka dühtől remegett és végül reszketve pattant fel.

— Hát lássuk.

Odaült a sakktabla elé. Összehuzta a homlokát, beléharapott az ajkába és kemény vad akarattal akart nyerni. Nyugodt is akart lenni, de a belsejében remegett az izgalom. A férje még mindig gunyolódott. Ő nem szólt semmit, de forrón érezte hullámszári a vérében minden gyűlöletét és úgy érezte, hogy a játéknyszer vad, gyönyörű, régen kívánt fizikai legázolás lesz.

— Hármat játszunk, mondta a férfi. Mindhármat elveszted.

Játszottak. A férfi folyton gunyolódott. Az asszony dühös erőfeszítéssel játszott, remegett, izgatott volt és az első játékot csakugyan elveszítette.

— Látod mondta a férfi, megmondtam. Nem tudsz semmit. Mindig nagyra vagy vele, milyen jól tudsz. Ilyenkor látszik, hogy semmit se tudsz. Semmit.

— Majd meglátjuk.

— A másodikat is elveszted.

— Majd meglátjuk.

— Elveszted, elveszted, dudolta a férfi.

Az asszony reszkető ajakkal, tüzelő zemmel meredt a sakkablára. A faragott figurák összezavarodtak előtte. A kockák ki-

nyultak, megdagadtak, az alakok feltornyosultak. Láza volt. Gyűlölete, dühe és megvetése úgy borzongatta, mint valami kínzó láz. Elveszítette a másik játékot is.

— Látod, mondta a férfi jóindulatu oktató hangon, nem megmondtam. Minek kezdesz azzal, a ki többet tud nálad.

Az asszony elkeseredve, leigázva lihegett.

— Hát lássuk, mondta hebegve, hát lássuk most...

Ujra játszani kezdtek. Az asszony vi gyázatlan volt. Valami kombináció törté a fejét és parasztjait elmozdította királyra elől. A férfi észrevette. Óvatosan felvonult és a mig az asszony nehéz, komplikált tusára készült, előrehuzta királyróját, felugrott és diadalmasan kiáltotta:

— Sakk. Matt.

Az asszony megdermedve bánult a táblára. Az volt. Matt, kétségtelenül az. De orv módra, tisztességtelenül az. Tisztességtelenül, komiszul kijátszottak, banditamódra kifosztottak, becstelenül legázoltak érezte magát. Elfehéredett a dühtől. A férfi gunyosan nevetett rá és ő vérforralónak, rettenetesnek, galádnak látta ezt a nevetést. Elvakult, elkábult a dühtől. Az asztalon a sakktabla mellett gyújtótartó hevert: nehéz, éles szegletű öntött vasból. Gyűlölettel részegen nyult utána. A férfi nevető feje előrehajolt. A felkapta a nehéz vasat és őrjöngő erővel vágta a nevető fejhez.

A vas éles szeglete mélyen vágódott be a halántékra, a férfi elbukott és homlokán kibugyant a vér...

Erre az első se szó se beszéd kivázi a combot.
— No hallod, fakad ki a másik, egy cseppet sem vagy udvarias ember. Magadnak veszed ki a pompás falatot s nekem hagyod az ehetetlen szárnyat.
Az meg illegmatikusan aprózza a sültet.
— Hát te az én helyemben mit tettél volna?
— A szárnyat vettem volna ki.
— Hiszen az van előtted.

Egy nagyváradai vasúti tisztviselő, aki nem veti meg az itókat, Debrecenben járt a minap.

Az Angol királynő szállodában vett lakást. Éjjelig a kávéházban szórakozott, aztán felballagott a szobájába. Mikor vetkőzni kezdett, hirtelen megszólalt a tűzjelző harang. Emberünk számolni kezd.

— Tizenegy, tizenkettő, tizenhárom, tizennégy, tizenöt . . . Mi az ördög? Ilyen későn még sohasem feküdtem le.

Egyik fiatal rokonszenves orvosunkat egy többszörösen leányos apa estélyre invitálja.

— Remélem doktor ur, a holnapi estélyünkön lesz szerencsénk . . . R ó z á m néhány lyrai versét fogja felolvasni. Bella egy pár áriát énekel. Nyolc órakor vacsorázunk . . .

— Köszönöm a meghívását, nyolc órakor ott leszek.

H I R E K.

— **Mentőegyesület Debrecenben.** Ismeretes a tűzoltóság ama mozgalma, hogy Debrecenben mentőkocsik beszerzésével mentőegyesületet létesítsen. A mentőkocsik befejezésére kiküldött bizottság tagjai; Dr. Burger Péter, Szikszay Gyula és Publik Ernő tegnap ülést tartottak a tűzoltó laktanyában — s javaslatba hozták két mentő, egy betegszállító és egy hullaszállító kocsik beszerzését. — A beszerzési költségekre némi képpen fedezést nyújt az Ármós-féle hagyaték, mindamellett a bizottság azt is javasolja hogy társadalmi uton is indítsanak mozgalmat arra, hogy a mentőegyesület megalakítható és fenntartható legyen. E célból már legközelebb felhívást bocsátanak ki a közönséghez s a felhívást Dr. Burger Péter fogja megszövegezni.

— **A társaségek virilis joga.** A magyar királyi közigazgatási bíróság egy konkrét eset alkalmából kimondta, hogy a társaségek adójának virilis jog alapjául való beszámítása nem ütközik a törvény szellemébe. Aradon a virilisévjegyzék összeállítására ellenében panaszszal éltek, aminek következtében a közigazgatási bíróság elrendelte a virilisták lajstromába való felvételét mindazoknak a panaszosoknak, akiknek adóját az adóhivatal az ő személyükre szólóan külön mutatta ki.

— **A nagyváradai halálos ítéletet helyben hagyták.** A nagyváradai esküdtbíróság március hónapban szenzációs ítéletet hozott. Két gyilkos cigányt ítelt halálra, a kik a wolffi erdő mellett megtámadtak és kiroboltak egy fuvaros, a ki Fugyi-Vásárhely felé haladt Nagyváradról. A két halálra ítélt cigány, Rostás János és Lakatos Máté, ez idő szerint a nagyváradai királyi ügyészség fogházának lakói, s a tegnapi napig reménykedve várták, hogy a legtetsőbb bíróság, a királyi kuria, megkegyelmez neki. Védők, tudvalevőleg kegyelmi kérvényt adtak be védenekéért. A királyi kuria tegnap tárgyalta a kegyelmi kérvényt — de mint budapesti tudósítónk jelenti, a számtalan súlyosbító körülmény miatt nem vetie figyelembe, hanem megerősítette a nagyváradai esküdtbíróság halálos ítéletét. A halálos ítéletet most felterjesztik a királyhoz, s ha ő felsége nem

él kegyelmezési jogával — úgy rövid idő múlva kettős akasztás lesz Nagyváradon.

— **Lókiállítás a Hortobágyon.** Debrecen gazdasági egyesülete az idén is megtartja a hortobágyi lókiállítást. A bírál. bizottság tagjai a következők lesznek: Elnök: Hutfless Kázmér. Tagok: Riekl Antal, ifj. Bányai István, Váczy János, Király Gyula, bonyhádi Perczel Dénes százados, m. kir. állami méntelep parancsnok, Muháros János méntelepi állatorvos, Leidl Emil m. kir. törvényhatósági állatorvos, Hosszu Vazul m. kir. városi állatorvos, Bartha István m. kir. állategészségügyi felügyelő, Ferenczy Ferenc m. kir. gazdasági tanintézeti tanár, Vecsey Zoltán, Békéssy László, Nagy Emil, Jóna János, Koszorus Lajos, Ferenczy Elek, Udvarhelyi Géza, Jobbágy János, Axmann Gyula városi állatorvos, Jóna István, Pásztor István, Polgári Bálint, Polgári József, ifj. Kertész István, Kertész László, Nagy Bálint, Zöld Mihály, ifj. Kertész János, Király József, Szentesi János. Szücs István, Rácz Lajos gazd. egyesületi titkár.

— **Összeesett az utcán.** Balogh Imre napszámot tegnap délelőtt a Vendég utca 82 sz. ház előtt halva találták. Dr. Szalay és dr. Balkányi orvosok halála okául szív-szélhűdést állapítottak meg.

— **Titokzatos lövél.** Mély titokzatoság burkolja azt a szerencsétlenséget, amelynek Balog Erzsébet Gólya u. 5 szám alatt lakó eselédleány tegnap majdnem áldozatul esett. A dolog úgy történt, hogy Balog Erzsébet Gál András gazdájának Katka nevű leánykáját vitte hazafelé a siket néma iskolából. Utközben látta, hogy a tulsó oldalon egy 17—18 éves leány egy vak embert vezet, a kit a Veres utca 5. számú ház előtt elhagyott. Balog Erzsébet utána nézett a leánykának, s hátrafordulása közben érezte, hogy a szájába furódik valami. Ez a valami egy patkószög volt, a mi egy fogával együtt rögtön kiesett a szájából: Utánna ömlött a vér. A eselédleány feljelentést tett a rendőrségen, s a nyomozás számai a vak ember körül csoportosulnak, miután Erdődi Gusztáv inasgyerek vallomásából az volt megállapítható, hogy a lövést a vak ember követte el, s a golyót azon leánynak szánta, a ki őt faképnél hagyta. A vak ember kilétét megállapítani még nem sikerült.

— **Vigyázatlan munkás.** Knap Márton, a Trnka-féle gőzmalom munkása vigyázatlanságának jól megadta az árát. Tegnap ugyanis felment a malom legfelső emeletére, hogy ott a gépszijakat eligazgassa. A malom éppen működött, de Knap elbizakodva ügyességében, lábával akarta a szédületes gyorsasággal forgó kerékről a szijat lehuzni. Természetesen a szij Knap jobb lábát elkapta, s oly erővel vágta a falhoz, hogy alsó lábszára ketté törött. Súlyos sérülésével a közkórházba szállították.

— **A vásári rendtartás módosítása.** A mai tanácsülésen került tárgyalásra a vásári rendtartásnak kérdése. Az ügyet Körner Adolf tanácsnok referálta. A módosítás tekintetében meghallgatott illetékes szaktényezők a piac széttagolását véleményezték. Az e tárgyban tartott értekezlet jegyzőkönyve véleményezés végett kiadatott a jog- és pénzügyi bizottságnak azzal, hogy a tanács a piac széttagolását az árusok elhelyezése szempontjából a közönségre nézve hátrányosnak, a házipénztárra pedig károsnak tartja.

— **Irodalmi testületek és iskolák a százados Csokonai-ünnepen.** A mi országos Csokonai-émlék ünnepünk iránt természetesen elsősorban az irodalmi testületek és iskolák érdeklődnek. Közülük eddigelé a

a következők jelentkeztek részvételre I. A., T. Akadémia, temesvári Arany János társaság, nyiregyházi Bessenyei-kör, szegedi Dugonics társaság, kassai, Kazinczy-kör, szatmári Kölcsey-kör, eperjesi Széchenyi-kör, nagyváradai szigligeti-társaság, komáromvármegyei és városi múzeum egyesület orsz. középiskolai tanáregyesület, vidék. hírlapírók országos szövetsége, délmagyarországi közművelődési egyesület. II. Csurgói ev. ref. főgimnázium, nyiregyházi ág. ev. főgimnázium, sárospataki ev. ref. kollégium. E testületek nagyrésze koszorut is hoz a költő szobrára vagy síremlékére.

— **A Battyányi utcai járdajavítás.** Ismeretes az a per, amelyet Debrecen város Depot Luigi vállalkozóval folytatott abból kifolyólag, hogy a város a Battyányi utcai járdát átvenni nem akarta. A bíróság megállapította, hogy a járda tényleg rossz, mindamellett az anyag értékét a vállalkozónak megítélte. A megítélt összegnek felét mintegy 1100 koronát a Battyányi utcai házbirtokosok fizették meg. Természetesen általános lett a panasz, hogy a járda használhatatlan. A városi tanács mai ülésében foglalkozott a járdajavítás kérdésével és úgy határozott, hogy hajlandó a járdát újra megcsináltatni, de megállapítja, hogy az eredeti költségvetési összeg felét a már befizetett 1100 korona beszámításával kötelesek a házbirtokosok megfizetni, s erre nézve fel is fognak hivatni. Ha a házbirtokosok kötelezettségüknek eleget tesznek, a járda elkészítettése és fenntartása teljesen a városra hárul.

— **Harc az intelligencia ellen.** Az orosz krízis képenek különös jelleget kölcsönöz az a vakság, a mely fönt, a bürokratizmus óriási piramisának tetején e krízis okait, valamint azokat az eszközöket illetleg uralkodik, melyekkel a krízisnek véget lehetne vetni. A háboru első napjától, máig, a nép akaratának első csöndes megnyilvánulásától az utolsó hónapokban lejátszódott borzalmas eseményekig — folyton azt tapasztalhatta a világ, hogy a szentpéterei udvarban s az uralkodó körökben teljes tájékozatlanság uralkodik arra vonatkozólag, hogy mit kelljen megtenni és mit nem. Az összes sztratégiai rendelkezések, melyeket az orosz főváros zöld asztala mellől tettek meg, hogy Kelet-Azsiában fordulásra kényszerítsék a szerencsét, az összes személy változtatások és adminisztratív rendelkezések eltévesztették a céljukat. Vak volt ott mindenki s az is marad. Az ország belsejében azonban e vaksághoz megátalkodottság és makacosság a modern szellem ellen dühöngő gyűlölet és rosszakarat csatlakozott. A mélységekkől hallatszik, mint minden földrengés előtt, de mig szélesebb körben sokan hallják ezt, — fönt bedugják a fülüket s a helyett, — a mi lehetséges lenne, — olyat tesznek folyton, — a mi a katasztrófa erejét csak növelni fogja. — Azt hiszik, hogy lecsillapítják a nép gyűlöletét, pedig csak fokozzák, reformokat ígérnek és semmit sem tartanak az ígéretekben: megrendszabályozzák a fölvilágosultakat, a békés eszközök felé hajlókat, üldözik az intelligenciát csupán azért, mert intelligencia. A diákokat megbüntetik azért, mert az új idők szellemét ők képviselik s megfosztják őket a tanulás lehetőségétől s a miniszternek a cártól is jóváhagyott rendelete bezárja az egyetemeket s újabb represszákkal fenyegetődzik. A helyett, hogy megnyugtatók az ifjúságot, mely mindenütt a haladás híve, csak elkésztik azt. Mindenütt leplezetlenül nyilvánul az intelligencia elleni gyűlölet, ez „a nagy belső ellenség“ fenyegeti az autokráciát s éppen ezért semmi eszköztől nem riadnak vissza, hogy megsemmisítsék. Ez is annak a vakságnak a jele, amely fönt uralkodik, hogy milyen következményei lesznek még ennek — azt a jelet

pillanatban elképzelni sem lehet, mert Oroszországban a társadalom összes kötelekei lazuló félben vannak.

— **Csokonai szülőháza.** Tegnap érkezett le a városhoz a belügyminiszter rendelete, hogy Csokonai szülőházának vételi szerződését jóváhagyja. Csokonai szülőháza, a hatvan-utca 23 számú ház, 72000 koronáért jutott a város birtokába. A városi tanács úgy határozott, hogy az épület egyik szárnyában ha az Abelesz-féle polgári leányiskola onnan kiköltözködik, a városi múzeumot helyezik el, másik szárnyában pedig a Csokonai-kör kap kényelmes és tágas helyiséget.

— **Kövés az orvos.** Köztudomás szerint a magyar ifjúság csak mérsékelt számban vágyik az orvosi pályára, talán abból az indokból, mert az orvosi tudományok elsajátítása nem a legkönnyebb feladat. Az ifjúságnak az orvosi pálya iránt tanusított eme lanyha érdeklődése természetesen eredményezi, hogy a budapesti és kolozsvári egyetem egy év leforgása alatt alig képes tizenöt-husz orvosnál többet kibocsátani az életbe. e körülmény aztán nagyarányú orvoshiányt eredményez, mely arra készteti az orvosokat szűkölködő várososokat, intézeteket és kórházakat, hogy igen gyakran tanulmányaikat be nem végzett szigorló-orvosokat is kénytelenek alkalmazni. Az általános orvos hiánynak legkézzelfoghatóbb bizonyossága most a kolozsvári egyetemi táblára kifüggesztett legújabb hirdetések is, amelyek szerint a pályázatot hirdették okleveles orvosra nem számítván, egyenesen a szigorló orvostanhallgatókat hívják fel pályázatra.

— **A kávéházi utcai asztalok.** A városi tanács mai ülésében megállapította, hogy a kávéházak és cukrászdák tulajdonosai az utcai asztalokért minden napra négy-szögméterenként négy fillért kötelesek fizetni. Ennek megfelelőleg utasította a mérnöki hivatalt, hogy a helyek felmérése tekintetében sürgősen intézkedjék.

— **Leégett szalmakazlak.** Ma délben egy óraker eddig még ismeretlen okból kigyuladt a Hatvan utcai temető végén levő széna telep, melynek tulajdonosa Löwy Bernát katonai szállító. A tűz a telep végén álló egyik szalmakazalon keletkezett, honnan a szél átvitte a szikrákat a fedett raktárba, ahol nagymennyiségű préselt széna volt felhalmozva. Innen átesapott a tűz a többi kazlakba is és rövid pár perc alatt az egész telep lángokban állott. A tüzoltóság csakhamar megjelent a helyszínen Szikszay Gyula és Publíg Ernő vezetése alatt, de menteni semmit sem lehetett. A kár 15,000 korona, melynek egy része a biztosítás révén megtérült.

— **Az ötletes díjnak.** A szegény díj-nokokat addig hagyják a nyomorúságban selylődni, a mig kinjukban olyan ötletes-ségre vetemednek, a min nagyot kacagnánk, ha ugy titokban nem lenne töle nedves a szemünk. Az egyik pécsi törvényhatóságnál alkalmazott napdíjas, a ki hat tagból álló családjával a legnagyobb nyomorúságban élt és hiába várt előmenetelre, jobb fizetésre, hiába várta a drágasági pótlékot, hiába folyamodott a vármegye nagylelkű közön-ségéhez, mert noha mindig méltányolták fölhozott érveit, de soha se találtak a nyomor enyhítésére fedezetet, mert ezt rendszeren a nagy fizetésű urak szokták „személyes pőnék” címén igénybe venni: utolsó kísérletképen még egy folyamodványt adott be s ehez egy furcsa mellékletet is csatolt. Egy agyon toldott, foldott és össze-vissza rongyolt fekete kabátot! A szövegben így hangzott a hivatkozás: „Egy .! alatt melléklem egyetlen kabátomat; ha most se kapok segílyt, kénytelen leszek — ingujban járni”. Ennek a mellékletnek csak lesz hatása! Ha más nem, elbocsátják a szegény diurnistát.

x Helyi képes levelezőlapok legújabb felvételek 100 drb. 90 kr. Harmati Pál antiquáriumban Fűvészkert-u. 14. Telefon 374. Irások nagyválasztékban.

x Valódi panamakalapok darabja 5 és 6 Korona, legszebb turista és tennis ingek 4—5 és 6 Korona Feketésnél.

x Zászlóavatási menetről igen szép levelezőlapok kaphatók a Fűvészdében.

x Antidol a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint be-telegezzve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja mind nap s mindenki jót mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy: használta-e már az Antidolt? Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el fejfájást. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grosz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Odón gyógyszerész uraknál.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

A felirati javaslatot elfogadták.

Budapest, május 11. A képviselőházba ma, arra a hirre, hogy a felirati vita valószínűleg véget fog érni, seregeseen tódultak, különösen az ellenzéki képviselők. Az ülés kezdetekor zugó hangyaboly képét mutatta a ház Pontban fél tizenegykor nyitotta meg az ülést Justh Gyula elnök. A jegyzőkönyv hitelesítése után a felirathoz elsőnek Hodzsa Milán — nemzetiségű — képviselő beszélt, s a nemzetiségek üldözéséről panaszkodott. — Nagy érdeklődéssel fogadta a ház az utána következő szónokot: Achim András képviselőt. Achim kijelenti, hogy az általános választói jogot és a gazdasági kérdést többre tartja az összes katonai kérdéseknél. A nemzetiségek követelését visszautasítja, s kifejti, hogy sokan vagyunk Magyarországon, kik idegenből származunk s ezért azt tartja, hogy a ki Franciaországban él, legyen legjobb francia, a ki zsidóországban él, legyen legjobb zsidó és a ki Magyarországon él, legyen legjobb magyar (Taps éljenzés.) Felhozta, hogy a kubikus munkások nyomorúságát az okozza, hogy az állam telhetetlen idegen vállalkozóknak adja a munkát. (Éljenzés.) A nép nem tud megélni s ezért Amerikába vándorol. Szükség van függetlenségi radikális pártra a nép fiaiból, amely a parasztság érdekeit védi. Az iskolában azt tanulta, hogy a király megesküdött az alkotmányra, bizik benne, hogy meg is tartja esküjét. Elfogadja a feliratot, (Taps. éljenzés) Utána Veress József és Schriffert József a felirat mellett szóltak, majd Battyányi előadó reflektált a vitában felhangzottakra, mire az elnök a vitát berekeszti s szavazásra bocsátja a feliratot:

Feláll az egész baloldal, mire az elnök zugó éljenzés és taps között kijelenti, hogy a ház többsége a feliratot elfogadta.

SZINBLAZ.

Heti műsor:

Csütörtökön: bérletszűnet, János vitéz. Daljáték.
Pénteken: bérletszűnet, Titok, vigjáték. Ujházi Ede vendégszereplése.
Szombaton: bérletszűnet, Tavasz, daljáték.

Vasárnap délután: Ingyenélők. népszínmű.
Vasárnap este: János vitéz, daljáték.
Hétfőn: bérletszűnet. Casanova, daljáték.

A Dancigi hercegnő. (Benutató előadás) Sardou híres színművéből a „Szókimondó asszonyságból” balkézrel csináltak egy nagyon rossz operett librettot s ezt stilszerűen, tehát rosszul megzenésítette Caryll bété zeneszerző ur. Örülünk, hogy nem ez volt a Makó rezsim utolsó előadása, mert evvel rossz emléket hagyott volna maga után. A darab fogyatékoságait nagyon érezték az előadók is mert meglehetősen közönyösen játszották végig szerepeiket abban a tudatban, hogy ugyis hiába minden igyekezetük, a darab megbukott. A daljáték zeneszerzőjének ez volt az első önálló munkája; eddig csak társas cégben dolgozott Monktonnal, aki tagadhatatlanul dallamduzabb és invenciózussabb zenész, mint Caryll, aki ugy tudom, csakis a hangszereléshez ért jól. Az egyes énekszámok hatástalanok maradtak a bemutatón és ami kevés dallam van bennük, azt már Lincke előbb sokkal jobban feldolgozta. Mezei Andor tegnap este bucsuzott volna, de a debreceni közönség nem akarta a bucsuzó művészt tudomásul venni. Nem részesítette ovációban, nem kapott babért sem ötpécsétes levelet, pedig sokkal jobban rászolgált, mint akármelyik primadonna. De hát Mezeit csakis a színpadon lehetett látni (ott pedig sokat) társaságokba nem járt, emberekkel nem érintkezett, ebben leli a magyarázatát a tegnapi fagyos bucsuztatás. Felhő Rózsi egyériségéhez illő szerepet játszott, énekelt is, táncolt is és oly jó kedveszöttant, hogy a kalpagját oda hajította a közönség közé, amivel csak fokozta a hatást. Mert ugyan ki merné azt állítani, hogy ez a kis ügy egy kissé izléstelen a debreceni színpadon. Hajdubürgözdön ezért bizonyára kifogták volna Felhő kisasszony kocsijából a lovakat. Iványi, Krémer és Halász jók voltak. Kalmár József ellenben amily szépen énekel, époly rosszul beszél, a hadarásról és a szavak elharapásáról le kell szoknia. A bemutatót szép közönség nézte végig.

Ujházi Ede vendégszereplése. Ujházi Ede, a Nemzeti színház kitűnő művésze vendégszerepel pénteken a debreceni színházban. Színrekerül Pierre Weber kitűnő vigjátéka, a Titok, a melyben Ujházinak fényes szerepe van: Az apát fogja játszani. Az előadás rendes helyérek mellett történik, — s jegyek már ma reggeltől fogva válthatók voltak.

Zilahy Gyula drámai pályázata. A Zilahy Gyula színgazgató által kifizűtött 1000 koronás pályadíjra a következő pályaművek érkeztek be Debrecen sz. kir. város polgármesteri hivatalához: 1. Csokonai, jelige: Mit ér örökös hirt nyerni Illiással? 2. Csokonai Lillája, jelige: Szerelem — Dícsőség. 3. Csokonai, jelige: Ott tisztul az arany, hol stb. 4. Lilla, jelige: Lilla. 5. Lilla, jelige: Kedv, remények, Lillák! 6. Az ifju Csokonai, jelige: Oh élet, óh szerelem stb. 7. A költő álma, jelige: Irok a boldogabb maradóknak. 8. Csokonai Vitéz Mihály életéből, jelige: Oh hogy kotyog a kebeled stb. 9. Csokonai Vitéz Mihály szerelme, jelige: Minden kezdet nehéz. 10. Csokonai Vitéz Mihály, jelige: Hittem szép szavadnak stb. 11. A szárnya szegett sas, jelige: Hevenyészett dolgozat, nem mesteri mű. 12. Csokonai és Lilla, jelige: A szerelem mindent pótol. 13. Csokonai, jelige: In hoc signo vinces.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy agglégény feljegyzései.

A „Debrecen” eredeti novellái.

Írta: Barabás Ernő.

9

Sokáig töprengtem azon, amit Marianna fenyegetésként mondott nekem... Sejtettem szavaiból, hogy leánya szép nő lehet s ő félt engem a leányától.

Egész kíváncsiság tolokodott a szívembe s alig vártam, hogy az a nevezetes nap eljőjön, a melyen Marianna bemutatja leányát a társaságnak.

... Elsős, szürke nap volt. A nyár sugarai elvesztették már fényüket és erejüket. Komor fellegek uszáltak az égboltozaton s mindez olyan szomorú szíben tüntette fel a világot.

Kedvetlenül öltöttem fel estélyöltönyömet. Valami nevetséges, kínzó előérzés bántott, s attól féltem, hogy kedélyállapotom a mai napon erős rázkódást fog szenvedni.

Hogy Marianna háborgó féltékenységét lecsillapítsam, szántszándékkal utolsónak érkeztem. A tánc már kezdetét vette, s ezért az inas bejelentés nélkül, zajtalanul vezetett be a belső termekbe.

Pillantásom Mariannát kereste. Bender Gyuri báró felvilágosított, hogy Marianna most háziasszonyi tisztét teljesíti. Ellenben készséggel vállalkozott arra, hogy Marianna helyett bemutat a leányának.

Ezen a ceremónián előbb-utóbb tul kellett esnem. És annyival is inkább örültem. Bender Gyuri báró fáradozásának, mert ez által elkerültem azt, hogy Marianna kutató tekinteterek égisse alatt ismerjem meg Lilit.

A fiatal grófkisasszonyt az udvarlók serege rajzolta körül.

Lili a bemutatásnál kíváncsian, firkészve végigmért, fejét alig észrevehetően megbillentette, s folytatta Gizi bárónéval a megszokott beszélgetést.

Marianna nagyon ravasz asszony; Lili grófnő mesebeli szépség volt, — eh, ez a fogalom sem tükrözi vissza tökéletesen szépségét! Termete királynői: hajlékony és kacsu, szeméi kékek, mint az égboltozat és ragyogók, mint a nap. Haja pedig kekes fekete és esilámlott a rája eső fénysugarak tengerében.

Öntudatos, határozott gondolkozású lény benyomását keltette.

Sokáig állhattam azon a helyen, amelyről bemutatásom megtörtént. Ennyi báj és szépség valósággal lebilincsel: álmodozásomból Marianna hangja ébresztett fel:

— Látta már?

Arcomra hirtelen közönyt erőszakoltam. Neki nem szabad semmitsem észrevennie.

— Bender báró végezte a maga tisztét, válaszoltam unott, egykedvű hangon.

— Szépnek találja?

— No, csinos, elég csinos. De nyomába se léphet Önnek Marianna!

— Megtiltom, hogy ilyen nevetséges bókokat mondjon nekem.

Marianna haragosan dobantott a lábával, majd lecsillapodott és szelíden folytatta.

— Azt hiszi, hogy az én szemeim csalhatnak? Nem, én tudom, hogy Lili tökéletes szépség és tökéletes jellem... Csak azt nem akarom, hogy maga megszeresse... Mert akkor boldogtalanok leszünk mindketten...

— Legutóbbi beszélgetésünkön már megnyugtattam, Marianna. Most, hogy volt szerencsém láthatni Lili grófnőt, csak azt ismételném, a mit akkor mondtam.

Egyébként vezessen hozzá. Beszélni szeretnék vele hosszasan. Gunyos és csipős leszek, min a legkegyetlenebb szeládon. És biztosítom, hogy az érintkezés leszedi Lili grófnőről az ifjuság himporát...

Azt akarom, hogy tapasztalja Ön is ezt, Marianna!

Marianna egészen megnyugodott. Gyantlanul, teljes bizalommal vezetett Lili grófnőhöz.

Ha sejtette volna, hogy a bensőm háborg, az agyam diákos ábrándozásokkal telített s a szívem olyan értelmetlenül ver, mintha higgadt kerekeinek működését örökre megzavarták volna?

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG.

Májusi esők. Lapunk múlt számában jeleztük azt, hogy a tartós tavaszi szárazság mely nagy aggodalmakat keltett már ország-szerte. Tegnap végre megjött a várva-várt eső és amint az időjelző állomás jelenti, több mint két heti szárazság után az ország nagyobb részében jótékony eső volt.

Nagy szükség volna pedig még jó sok esőre és bárcsak az egész ország részesülne e csendes, áztató meleg eső bő áldásaiban! Mert míg más években a gazda akként fohászodik májusban az éghez, hogy adj uram esőt, de mindjárt — az idén hozzá teszi azt, hogy „sokat is.” Az időjelző hivatal szerint a csapadékok, mik most ország-szerte lesznek, 15 miliméteresre tehetőek. Ez mindenesetre valami. Ez megmenti a vetéseket a megsemmisüléstől és egy időre lábra állítja azokat; de az idén legalább hatvan miliméteresnek kell lenni a májusban leeső esőnek, hogy meg legyen az a teljes hatás, amit a májusi esőktől várni szoktunk. Ez pedig abban nyilvánul, hogy a silány vetések bokrosodni kezdenek, sárga színük haragos zöldbe csap át, rohamosan nőnek, nagy és sok kalászt fejlesztenek ki és érlelnek meg.

A tegnapi májusi eső után ilyen teljes eredményre még nem számíthatunk. Három-négy ilyen eső kell még e hónapban, hogy azt mondhasuk, hogy a nedvességi igény szempontjából földjeink a szükségesekkel ellátva vannak. Lehet, hogy ezt a közelebbi napok meghozzák, előfutárjaiként a fagyos szenteknek, amelyek rendszeren az esők után szokták mérgeiket kiadni és a most teljes virágzásukban lévő gyümölcsfákat és a szőlő zöld hajtásait leforázni. Reméljük, hogy a leesett eső csak első részlet, amelyet a java még követni fog és hogy Pongrác és társai meg fogják kimélni az országot a nem kívánt szenzációktól.

Nagyon természetes, hogy a tegnapi esőnek a gabonatózsdén is nagy hatása volt és az árak, melyek tegnap olyannyira emelkedtek, ma jelentékenyen hanyatlottak és különösen buza tegnaphoz képest 50 fillérrel, rozs 20—25, tengeri 15 és zab 10 fillérrel hanyatlott métermázsánkat.

A termelői bizonyítványok. A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a katonai szállításoknál használandó termelői bizonyítványok tárgyában. E hivatalos irás mintáját az érdekelt miniszteriumok állapították meg s városokban a rendőrkapitány, községekben a jegyző és a bíró írják alá. A minta mellett tájékozással megjegyzi a belügyminiszter, hogy e hivatalos bizonyítvány oly termelők részére adandó ki, akik a katonai nyilvános versenyt megelőzőleg termelők részére fentartott előajánlati szállításokban részt venni szándékoznak. Eme bizonyítványokra függelék gyanánt az illető vidék szokásos természetlagai a területileg illetékes vármegyei mezőgazdasági bizottság vagy egyesület által reávezetendő lévén, ezek iránt a földművelésügyi miniszter által egyidejűleg felhívattak. Oly gazdák részére, akik a katonai élelmező-raktárakba többnyire csak kisebb mennyiségben azonnali készpénzfizetés mellett óhajtják saját

terményeiket eladás végett szállítani, szintén igazolványt állítanak ki amely lényegében megegyezik az előbbivel. Erről a törvényhatóságokat azért értesíti a belügyminiszter, hogy a termelők ajánlataikat a május hónap már megkezdendő ajánlattételhez ily bizonyítványokkal, illetőleg igazolványokkal felszerelve nyújthassák be.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. május 11.

A) Hizott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehez (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 130—131 fillérig. Öreg közep (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehez (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 139—141 fillérig. Fialat közep (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 139—141 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 139—141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 139—140 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 137—138 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 136—137 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 136—137 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 135—136 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 132—133 fillérig. A hizott sertés üzletirányzata tartott.

Permetezéshez legtokéletesebb és legolcsóbb az ország-szerte elősmert, legjobb 8 versenyen első díjjal kitüntetett a **Vöröb István** által Debrecen, Május 1-től I. ker. Szappanos-u. 10. szám, saját házában gyártott pótszabadalmazott „**Sugár**” permetező. Permetezőket tökéletes javítás és átalakítás végett elfogadok. Árjegyzéket ingyen, bérmentve.

JÓD FÜRDŐ

Felső-Bajom (Bázna.)

Jód- és bromtartalmu sósfürdő Kisküllőmegyében (Erdélyben).

Fekszik 291 méter magasan a tenger színe fölött.

A felső-bajomi (bázna) gy. gyűjtő) számos jódbromtartalmu ásványvíz-forrása következő betegségeknél találtak kitűnő gyógyhatásuaknak: Mindennemű görvlykóros betegségeknél (scrophulosis), izületi és izomesuz, köszvény angolkóros bajoknál, Syphilisnél, a higany hosszú használata után beállott mérgezésnél ischiás és neuralgia, krónikus bőrbetegségeknél (ekcema, lupus, psoriasis), valamint idült női bajoknál. Az 1901. évben dr. Hankó Vilmos tanár által analízált bázna Ehrlich- és Károly-forrás, valamint a fürdőiszap következő véleménynyel let kísérve: a báznai Ehrlich, és Károly-forrás-vizek a legkiválóbb jód- és bromtartalmu sósvizek közé tartoznak. Jód-, brom- és konyhasó-tartalom tekintetében fölül állnak az európa-szerte ismeretes halli-ivonici és kreuznachi vizeknek. A mi országunkban a báznai iszaphoz hasonló, oldható sókban konyhasóban, vasban szerves savakban gazdag iszap nincsen. Gyógyeszközök (tényező): meleg és hideg kádfürdők, valamint hideg tükrőfürdők és rézfürdők, meleg és hidek iszapfürdők, ivókúra, villanyozás és massage. A fürdő Medgyes m. kir. vasúti állomástól háromnegyed órányira fekszik, szállóhegyek és erdők által körülövedett, szelek ellen védett kies völgyben. Naponként postaközlekedés Medgyessel, valamint telefon a fürdőtelepen. — Kenyellel berendezett szobák kitűnő konyha mársékelt árakkal. — Elő- és utóidényben mérsékelt árak. — Ujjonnan épült és kenyellel berendezett kádfürdők. — Prospektus kívánatra ingyen. — A fürdő megnyitása június 1-én történik. — Állanó fürdő orvos Laám Albert dr.

A fürdőigazgatóság.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigarette hűvelyek, szivar skatulákban. Jakabi gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

Direkt német posta és gyors gőzös szolgálat, személyszállítás a világ minden részébe.

Hamburg-Dover-Newyork

Hamburg—Brazília	Hamburg—Mexikó
Hamburg—La Plata	Hamburg—Kuba
Hamburg—Kelet-Azsia	Hamburg—Franciaország
Hamburg—Afrika	Hamburg—Anglia
Hamburg—Kanada	Hamburg—Közép-Amerika
Hamburg—Nyugat-India	

Genoa—Newyork	III
Nápoly—Newyork	III
Genoa—La Plata	III
Dover—Newyork	III
Cherbourg—Newyork	III

Antwerpenből Canadába, Braziliába, La Platába, Nyugat-Indiába, Cuba, Mexikó és Kelet-Azsiába. Havreből Braziliába, Nyugat-Indiába, Cuba, Mexikó és Közép-Amerikába. Boulogneból Newyorkba, Braziliába és La Platába.

A Hamburg-amerikai vonal gőzösei fényes állapotban nyújtanak, kitérő és kényelmes utazást egy a magán, mint a fedélközi utasoknak.

Tengeri kéjutazások:

Nyugat-Indiába	Közép-tengerre
A Keletre	A Rivierára
Az Északi-földre	Irland és az Északiskarica
Ir- és Skótorszába	s valamennyi létesült furdóhelyre.

Tengeri kirándulások.

Közelebbi felvilágosítás kapható a társaság összes ügynökségénél és a Hamburg—Amerikai vonal Hamburg. személyszállító osztályánál

0 cs. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXIV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.898 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottóvédék kezeskedik. A hazás visszavonhatatlanul 1905. évi június 15-én fog megtartani. Egy sorsjegy ára 4 korona. A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottóvédéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

A legfinomabb Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél
100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akármely állomásra szállítva, Magyarország főútvonalain.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.

SZABADALOM!

SZABADALOM!

Bagaria Molypapir.

120 cm. széles. Méter 50 fill.

legtisztább és legbiztosabb

molyóvószer.

Ruhaszekrények és ládák betelepítésére; posztó- szőrmaruhák; selyemmel és bársonnyal bevont butordarabok betakarására.

Mindenütt kapható!!

Detsinyi Frigyes BUDAPEST

„A FEKETE KUTYÁHOZ“.

Igazán uránó

arcának, keblének, kezeinek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1885. óta tör. védett KRIEGNER-féle

Crème de Margueriet.

Ezen készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a nagyérdemű közönséget a silány utánzatoktól.

Kérjen mindig határozottan KRIEGNER-félet.

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindennemű fém- és festő-anyag mentes, tehát teljesen ártalmatlan. Így éveken át használva sem támadja meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely 4 kor. — Próbátégely 1 kor.

Kriegner György gyógyszerháza a Magyar Koronához Bpest, 8., Kálvin-tér.

Diszkrét postai szétküldés naponta.

Megérkeztek!!

- a tavaszi idényre a legújabb
- Női divatszövetek,
- Gyapjú és borduros De-
- lainelek 50 krtól feljebb,
- Bluse selymek,
- Divatos ruhadíszek, Cslp-
- kék, szalagok és belés-
- Aruk

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsátér.